

BÁO CÁO THAM LUẬN

tại “Hội nghị hướng dẫn nghiệp vụ thanh tra; tập huấn, hướng dẫn về công tác thanh tra, kiểm tra năm 2024 của ngành Tài nguyên và Môi trường ”

Nội dung: Giải quyết đơn thư tranh chấp, khiếu nại về đất đai và nguyên nhân hạn chế, kiến nghị, giải pháp thời gian tới

Được sự cho phép của đ/c Chủ trì hội nghị. Sở Tài nguyên và Môi Trường Đồng Tháp tham luận về nội dung giải quyết đơn thư tranh chấp, khiếu nại về đất đai và nguyên nhân hạn chế, kiến nghị, giải pháp thời gian tới.

1. Tình hình chung:

Trong những năm qua do tình hình phát triển kinh tế cả nước nói chung và tỉnh Đồng Tháp nói riêng vấn đề tranh chấp đất đai và khiếu nại về đất đai trở thành mối quan tâm hàng đầu của nhiều người và ở hầu hết các cấp chính quyền, vấn đề này đã tác động mạnh mẽ đến mọi lĩnh vực kinh tế - xã hội. Nhìn chung, nhờ sự quan tâm các cấp chính quyền, tình hình tranh chấp đất đai đã lắng dịu rất nhiều, phần lớn vụ việc đã được giải quyết. Tỉnh Ủy, Ủy ban nhân dân Tỉnh luôn quan tâm, tăng cường, chấn chỉnh công tác này.

Trong năm 2023, Sở Tài nguyên và Môi trường tiếp nhận xử lý **138** đơn khiếu nại thuộc thẩm quyền. Đã tiến hành thụ lý xác minh **138/138** đơn, trong đó đã xác minh xong và có báo cáo Chủ tịch UBND Tỉnh xem xét giải quyết **126** đơn, còn **12** đơn đang giải quyết; thẩm quyền Giám đốc Sở Tài nguyên và Môi Trường thụ lý **06** đơn và giải quyết đúng thẩm quyền.

Nhìn chung, tình hình tranh chấp, khiếu nại, tố cáo về đất đai có dấu hiệu giảm nhưng vẫn còn diễn biến phức tạp, chủ yếu khiếu nại về giá đất bồi thường và tranh chấp do lấn chiếm đất công nhà nước quản lý, các vụ việc khiếu nại đã được các cấp giải quyết nhưng vẫn yêu sách, gay gắt kéo dài. Nguyên nhân của tình trạng trên là do:

2. Một số nguyên nhân của tình trạng khiếu nại:

Nhìn chung tình hình tranh chấp, khiếu nại, tố cáo về đất đai vẫn diễn biến phức tạp, gay gắt, kéo dài, tập trung vào lĩnh vực bồi thường giải phóng mặt bằng phát triển các khu đô thị (chiếm gần 70% tổng số vụ khiếu nại, tố cáo), trong đó chủ yếu là khiếu nại về giá đất bồi thường và tranh chấp do lấn chiếm đất công nhà nước quản lý, các vụ việc khiếu nại đã được các cấp giải quyết nhưng vẫn yêu sách, gay gắt kéo dài. Nguyên nhân của tình trạng trên là do:

1. Chính sách, pháp luật về đất đai:

Quy định của pháp luật về giải quyết tranh chấp, khiếu nại liên quan đến đất đai chưa đủ rõ dẫn đến công tác xét xử, giải quyết các tranh chấp, khiếu kiện về đất đai còn nhiều hạn chế; chế tài xử lý chưa đủ mạnh để ngăn ngừa các hành vi vi

phạm. Chính sách, pháp luật về đất đai chưa theo kịp cơ chế kinh tế thị trường, chưa hoàn thiện đồng bộ, thiếu cụ thể và thiếu nhất quán, thường xuyên thay đổi trong từng giai đoạn lịch sử, thiếu đồng bộ, chông chéo, mâu thuẫn với pháp luật về dân sự, pháp luật về khiếu nại, tố cáo tạo ra bất cập, nhất là trong chính sách bồi thường, giải phóng mặt bằng.

2. Công tác bồi thường, giải phóng mặt bằng còn nhiều bất cập:

Các chính sách liên quan bồi thường, hỗ trợ, tái định cư khi Nhà nước thu hồi đất qua các năm thay đổi theo hướng có lợi cho người dân, gây so bì về quyền lợi giữa những người dân có đất bị thu hồi tại thời điểm trước và sau khi có chính sách mới. Giá đất đền bù tại nhiều nơi chưa sát giá thị trường; có sự chênh lệch lớn so với giá chuyển nhượng quyền sử dụng đất thực tế trên thị trường gây ra những phản ứng gay gắt của người có đất bị thu hồi.

3. Bất cập trong công tác giải quyết khiếu nại, tố cáo:

Nhìn chung, tổ chức và cơ chế giải quyết khiếu nại, tố cáo về đất đai thiếu ổn định và bất cập so với yêu cầu thực tế. Giải quyết một vụ khiếu nại đòi hỏi phải có các bước điều tra, nghiên cứu, kết luận và thi hành kết luận, do đó cần một đội ngũ những người am hiểu pháp luật, có nghiệp vụ chuyên sâu và làm việc chuyên trách. Nhưng hiện nay, hầu hết cán bộ làm công tác giải quyết khiếu nại chủ yếu là kiêm nhiệm; khiếu nại về đất đai chủ yếu nảy sinh ở cấp huyện, xã nhưng cơ quan có thẩm quyền thụ lý giải quyết ở cấp này lại không tương ứng. Chủ tịch UBND các cấp là người chủ trì, chịu trách nhiệm chính về quyết định giải quyết khiếu nại nhưng lại phải giải quyết rất nhiều công việc khác nhau của địa phương nên khó có điều kiện chuyên tâm về việc này.

Công tác hòa giải ở cấp cơ sở chưa được quan tâm đúng mức, nhiều địa phương chưa bố trí cán bộ có đủ năng lực, phẩm chất, kinh nghiệm đảm nhiệm công việc này nên việc hòa giải đạt hiệu quả chưa cao. Nhiều vụ việc giải quyết không triệt để dẫn đến khiếu kiện đông người, chưa làm tốt trách nhiệm phát hiện, ngăn chặn, xử lý kịp thời.

4. Nhận thức pháp luật đất đai:

Do thiếu hiểu biết về pháp luật nên đã có nhiều trường hợp mặc dù khiếu kiện một cách thiếu cơ sở pháp lý, ngoài phạm vi quy định của pháp luật, nhưng vẫn đeo bám dai dẳng, thái độ gay gắt, có những hành vi quá khích. Một số thành phần xấu còn xúi dục người dân khiếu kiện hoặc lợi dụng tình hình khiếu kiện để trục lợi, gây kích động, ... Một số vụ việc đã được xem xét giải quyết của các cấp nhưng các hộ dân vẫn khiếu nại yêu sách mặc dù không có tình tiết mới, kích động khiếu nại đông người gây mất an ninh như các hộ dân Gò Tháp, Khu bảo thuế cửa khẩu Thường Phước (huyện Hồng Ngự), các hộ dân Gáo giồng (huyện Cao Lãnh)...

3. Các giải pháp cơ bản sau đây để góp phần hạn chế việc khiếu nại tranh chấp đất đai, khiếu nại thu hồi đất, bồi thường, hỗ trợ tái định cư.

Một là: Cần tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo, củng cố lại công tác quản lý và sử dụng đất đai từ Tỉnh đến huyện, thị xã, thành phố và xã, phường, thị trấn; Nâng cao tinh thần trách nhiệm cán bộ giải quyết khiếu nại.

Hai là: Tuyên truyền pháp luật, kiểm tra, rà soát cập nhật các văn bản còn mâu thuẫn khắc phục vướng mắc pháp luật và thực tế; hoàn thiện cơ chế chính sách pháp luật.

Ba là: Thủ trưởng các cơ quan phải chủ động xem xét, chịu trách nhiệm giải quyết từng vụ việc tranh chấp, khiếu nại, tố cáo về đất đai một cách kịp thời, dứt điểm và công khai kết quả giải quyết, không để khiếu kiện vượt cấp”;

Tập trung chỉ đạo kiểm tra, rà soát, giải quyết các vụ việc phức tạp, tồn đọng, kéo dài; xử lý các vụ việc mới phát sinh, nhất là các điểm nóng, phức tạp, khiếu nại đông người. Bố trí cán bộ tiếp dân, thanh tra, quản lý đất đai có trình độ chuyên môn, am hiểu pháp luật.

Năm là: Cần tăng cường công tác kiểm tra, thanh tra về quản lý, sử dụng đất đai, phát hiện, chấn chỉnh kịp thời những yếu kém sai phạm, xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm.

Sáu là: Nâng cao chất lượng, hiệu quả giải quyết tranh chấp đất đai; đồng thời đẩy mạnh công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát trách nhiệm giải quyết khiếu nại về đất đai của các cơ quan có thẩm quyền./.